

[Hauch.]

nem deres Afstemning bestemme, hvilken Indsats det høje Ting skulde gøre i det politiske Arbejde.

Naar dette Forslag er vedtaget her i Rigsdagen, saa er der kun eet Haab tilbage, og det er, at Vælgerne skal indse, at man fratager dem en Ret, som de havde i Henhold til Grundloven af 1849, og som de generhvervede i fuldt Maal gennem Grundloven af 1915.

Lange: Under usikre udenrigspolitiske Forhold beskæftiger den danske Rigsdag sig atter med Gennemførelse af vidtgaaende Forfatningsændringer. Og det er ikke saaledes, at det foreliggende Forslag til en ny Grundlov virker samlende i Befolkningen eller opfylder et almindeligt og stærkt Folkekrav. Man kan tværtimod sige, at Forslagets Indhold er lidet kendt af Vælgerne og omfattes af disse med stor Lige-gyldighed, hvilket bedst ses af, at Forslagets Tilhængere ikke føler sig trygge ved den kommende Folkeafstemnings Resultat, som skal afgøre Forslagets endelige Skæbne. At man ikke føler sig helt sikker paa, at 45 pCt. af Landets Vælgere vil votere for Forslagets Ophøjelse til Danmarks Riges Grundlov, mærkes paa mange Maader. Jeg tror, ingen kan modsige mig, naar jeg siger, at uden en kraftig Agitation for Deltagelse i Folkeafstemningen kan de 45 pCt. i hvert Fald ikke naas. Naar Forholdene stiller sig saaledes, er det naturlige Grundlag for en Forfatningsændring, hvis Konsekvenser, hverken Vælgere, Rigsdag eller Regering helt kan overse, efter min Mening ikke til Stede. Man vover sig her ud paa den tynde Is. I et velstyret Land foretager man ikke med historisk set korte Mellemrum dybtgaaende Ændringer i Landets Grundlov, men i vort Land faar der ikke Lov til at danne sig en for Landet, Folket og de skiftende Tider afpasset Forfatningsskik. Der er hos os ikke Tid til at skabe parlamentariske Traditioner, paa hvilke der efter min Mening bygges en langt sikrere politisk Udvikling end paa en Række nye og maaske uklare Paragraffer, om hvis Fortolkning den næste Forfatningsstrid straks sætter ind.

Det kan maaske være behageligt for den høje Regering, at den slipper for over for sine Vælgere at gøre Regnskab for de Resultater, der er opnaaet, efter at den i 1936 fik Flertal i Landstinget, som altsaa ikke mere er nogen Hindring for Opnaelsen af de Velsignelser, der er lovet Befolk-

ningen. Men langt vigtigere maa det dog være, at det, der opnaas, alle Forhold taget i Betragtning, er et virkeligt Fremskridt, og at det ikke bliver Indledningen til den Opløsningsproces, som kan blive Resultatet af den Gæring, der paa mange Maader ytrer sig som en stærk Mistillid til det parlamentariske System. Det nye skulde gerne virke som et Fremskridt, som en Underbygning af det parlamentariske System, og ikke til Undergravning af og til Nederlag for dette vort parlamentariske Styre.

Da Forfatningskommissionen nedsattes i Februar 1937, gik man straks i Gang med at indsamle et stort Materiale, omfattende Oplysninger om andre Landes Forfatninger. Dette tog sin Tid, men da man havde faaet Materialet fremskaffet, lagde man det hele til Side. Man skulde ellers synes, det havde været nyttigt at foretage en dybtgaaende Undersøgelse af, hvorledes den politiske Udvikling havde formet sig i de Lande, der straks efter Verdenskrigens Afslutning gennemførte meget vidtgaaende nye Forfatninger, ligesom det maatte være rimeligt at undersøge de sidste 10 Aars Forfatningsændringer, som ingenlunde er gaaet i samme Retning som de, der gennemførtes for 20 Aar siden. Man synes ikke at have taget dette med ind i sine Overvejelser ved Udarbejdelsen af det foreliggende Forslag, der nærmest bygger paa Ideer, der stod højt i Kurs ved Verdenskrigens Afslutning, men som mange Steder er blevet vejet og fundet for lette.

Naar jeg skal se paa det foreliggende Forslags enkelte, mest vidtrækkende Bestemmelser, vil jeg begynde med at sige, at det jo altid er en Glæde at høre den ærede socialdemokratiske Ordfører. Naar han fremsætter sine Udtalelser, vækker det altid Minder, gamle, maaske glemte Minder om en Agitation, som man ikke hører meget om i de sidste Dage. Saaledes var det, da man hørte det ærede Medlem tale om Landstingets Afskaffelse og fremdrage, hvad han tidligere havde sagt om dette Emne. Men der var en Ting, som hører med til de gamle Minder, og som det ærede Medlem ikke omtalte, det er Spørgsmaalet om hans Partis Stilling til Republikken. Det glædelige efter vor Opfattelse ved det foreliggende Forslag er, at med Hensyn til Kongen og Kongemagtens Stilling har man ikke foreslaaet nogen Ændring; man har ladet de bestaaende Forhold være uændrede. Det var vel derfor naturligt, at den ærede Ordfører for Socialdemokratiet ikke berørte